

[Fuglsang.]

rådighed for de forskellige lån, er uforandret både fra i fjor og fra i forfjor, 26—27 mill. kr., til trods for at lånebeløbene er forhøjet to gange. Den højtærede landbrugsminister har i det andet høje ting lovet at ville søge tillægsbevilling, hvis det skulle blive nødvendigt. Jeg er desværre bange for, at det lige så lidt i dette år som i fjor vil være nødvendigt at søge tillægsbevilling.

Lad os se på, hvad jordlovsudvalgets jordbeholdning udgør. Den var, oplyser den højtærede landbrugsminister, ialt 14 800 ha, deraf 6 400 i Sønderjylland, 5 400 i Nordjylland og 2 900 i det øvrige land, men tilføjede ministeren, det er ikke hele dette areal, der er udstykningsmodent, en del af det nordjyske areal ligger i Vildmosen, og heller ikke det sønderjyske er helt kultiveret. Jeg synes, der er grund til at bemærke sig dette. Der er i dag efter mere end 50 års statsstøttet udstykning stort set det samme antal ejendomme i Danmark, som da man begyndte. Ja, i årene 1946—51, de år, da folkene, først og fremmest arbejdere og bønder, i en række lande har gennemført gennemgribende jordreformer, hvor der f. eks. i Den tyske demokratiske Republik er oprettet mere end 200 000 nye ejendomme, i de samme år er antallet af ejendomme i Danmark gået tilbage med 2 300. Det er stadig sådan i vort land, at små 2 000 herregårde råder over 286 000 ha. Det er sådan, at medens ansvarlige folk erkender, at de unges muligheder for at få jord vel aldrig har været ringere end netop nu, findes der godser som Bregentved med 6 645 ha, Wedellsborg og Frijsenborg, der jo ejes af kone og mand, med henholdsvis 4 000 og 6 100 ha. Eller lad mig nævne, at der stadigvæk består stiftelser som Vallø med 4 050 ha og Gisselfeld med 3 900 ha. Eller lad mig nævne Tranekær, hvis ejer trods godsets 3 300 ha erklærer, at han ikke er i stand til at imødekomme sine landarbejderenets retfærdige krav om ligestilling med andre arbejdere.

Sådan er det med hensyn til jordfordelingen, men det er samtidig, som også den højtærede landbrugsminister gav udtryk for, sådan, at husmændene stadigvæk henvises til den dårligste jord, den jord, der kræver mest arbejde og giver det mindste udbytte. Det er i forvejen sådan, at herregårdene, man kan næsten sige traditionsmæssigt, har lagt sig på den bedste jord, og deri er

der intet unaturligt, eftersom herremændene i historiens løb bogstaveligt talt har taget selv. Man behøver bare at se, hvor herregårdene ligger, for at forstå fortidens herremænds smag for god jord og landskabelig romantisk skønhed. I det smukke Præstø amt, som Chr. Winther sang om, og hvor før ham Gøngehøvdingen kæmpede, fordi herremændene hverken turde eller ville, dækker de store herregårde med over 20 tdr. hartkorn stadig 31 pct. af det samlede areal; i Sorø og Maribo amter dækker de 25 pct., og i det smilende Sydfyn 21 pct. At det netop er i disse områder, at bøndernes ufrihed var størst, og her, man i dag ser landarbejderboliger, der i usselhed trods enhver beskrivelse, synes jeg blot bør nævnes med henblik på den anden lov, vi behandler, loven om arbejderboliger på landet, og som illustration til den højtpriste herregårdskultur. Derimod vil man forgæves søge de virkelig store herregårde i Vestjyllands magre, forblæste amter. Man skulle ellers mene, at der herude på de store flader var mulighed for storbruget for at vise sin tekniske overlegenhed. Her var rigtig plads for de store maskiner, samtidig med at husmanden og hans ko sikkert ville føle sig bedre tilpas på øernes fede jord.

Således er altså forholdet nu, og deri er intet ændret ved statshusmandsloven. Allerede under denne lovs behandling her i tinget påviste mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Aksel Larsen, at den § 8, der handler om, hvordan der fremskaffes jord, var så fuld af undtagelser med hensyn til familieoverdragelse, at den nærmest ville blive illusorisk, og samtidig havde man ladet kravet om adgang til ekspropriation falde og udvandet kravet om, at man ikke måtte eje mere end een ejendom. At udviklingen siden har givet skeptikerne ret, kan der næppe være stor diskussion om. Også her kan der henvises til de oplysninger, som er blevet givet landstingsudvalget. Af sidste års 200 brug er de 89 oprettet i Ringkøbing, Ribe, Viborg og Hjørring amter mod ialt 12 i de fire førnævnte herregårdsamter. Af de 992 brug, der er oprettet i henhold til denne lov, er ialt 430 oprettet i de magre jyske amter, 248 i Sønderjylland og 59 i herregårdsamterne. Jeg synes, disse tal taler for sig selv.

Jeg har omtalt den højtærede landbrugsministers oplysninger om nyoprettede brug; men hvordan med tillægsjorden? Man reg-